

הכנסת

מסקנות

הוועדה המיוחדת לפניות הציבור בעקבות החלטה על דיון מהיר

כ"ז בתמוז תשע"ו
2 באוגוסט 2016

הכנסת העשרים
מושב שני

בנושא: יחס בבידוק הביטחוני כלפי אזרחים ערבים

של חבר הכנסת: יוסף ג'אברין

ביום שני י"ט בתמוז תשע"ו, 25 ביולי 2016, החליטו יושב-ראש הכנסת והסגנים להעביר לדיון מהיר בוועדה המיוחדת לפניות הציבור את הצעתו של חבר הכנסת יוסף ג'אברין בנושא: יחס פוגעני בבידוק הביטחוני כלפי אזרחים ערבים.

ביום שלישי כ"ז בתמוז תשע"ו, 2 באוגוסט 2016, התקיים דיון בנושא זה בוועדה, בראשות חה"כ ישראל אייכלר.

בדיון השתתפו נציגי המשרד לביטחון הפנים, רשות שדות-התעופה, חברת "אל-על נתיבי אוויר לישראל", חברת "ישראיר", קרן אברהם, פונים ומוזמנים נוספים. כמו כן השתתפו בדיון יוזם הדיון, חה"כ יוסף ג'אברין, וחברי הכנסת איימן עודה, אוסאמה סעדי ועבדאללה אבו מערוף.

בדיון הוועדה השתתפו אזרחים שהתלוננו על יחס פוגעני, מעליב ומשפיל שקיבלו בבידוק הביטחוני בארץ ובחו"ל. לדבריהם, בחו"ל הם נדרשו להיכנס לחדרים מבודדים, נפרדים משאר הנוסעים, לא הורשו לצאת לעשן ו/או לשתות קפה, בחלק מהמקרים מזוודותיהם לא הועלו לטיסות בגלל עיכובים בבידוק. בדיון השתתף אזרח שסיפר כי הגיע לארץ ללא מזוודה, אף שהתייצב בנמל התעופה במדריד שלוש שעות לפני הטיסה. אזרחים אחרים התלוננו על הבידוק המשפיל שנאלצו לעבור בכבודת היד שלהם לפני העלייה למטוס.

יו"ר הוועדה, חה"כ ישראל אייכלר, הזכיר כי האינטרס של כל הטסים הוא שיהיה בידוק ביטחוני, כדי שמטוסים לא יתפוצצו באוויר כפי שקרה לאחרונה מעל מדבר סיני. עם זאת, לדבריו, חשוב שכל הנבדקים ירגישו בנוח ובכבוד בבדיקות האלה. לדבריו, את הבדיקה יש לעשות בצורה מכבדת, בלי לפגוע בצנעת הפרט וברגשות הנבדקים.

חברי הכנסת שהשתתפו בדיון ציינו כי אילו נבדקו כל האזרחים בצורה שווה, לא הייתה להם טענה על שום דרישה לבדיקה.

יוזם הדיון, חה"כ יוסף ג'אברין, אמר שהוא זוכר עדיין כטראומה מצעירותו, בטרם היותו חבר הכנסת, את ההשפלה שהוא וחבריו עברו בבדיקת בשדה-התעופה, ולדבריו, אם חבר הכנסת מרגיש כך, שאר הנוסעים הערבים בוודאי מרגישים גרוע הרבה יותר.

לדברי חה"כ איימן עודה, "בשדה-התעופה 'בן-גוריון' הערבים מרגישים ערבים". חברי כנסת אחרים ציינו שהם ובני משפחותיהם עוכבו למרות הצגת תעודת חבר כנסת, וכי בני משפחותיהם סובלים יחס מעליב בבדיקת הביטחוני.

מר זוהר גפן, מנהל חטיבת הביטחון ברשות שדות-התעופה, ציין כי הרשות פועלת על-פי הנחיות גורמי ביטחון המדינה, ואמר שברשות מקפידים מאוד על בדיקת מכבד. לדבריו, הרשות השקיעה כסף רב כדי שבדיקת המזוודות ייעשה באופן אוטומטי, ולא ליד הנוסעים, והמזוודות שנפתחות בבדיקת האוטומטי הן כאלה שיש עליהן התרעה מראש.

לדברי מר גפן, בשנת 2015 התקבלו ברשות שדות-התעופה 55 תלונות מערביי ישראל בנושאי ביטחון, שהיו 7% מכלל התלונות שהתקבלו בענייני ביטחון בשנה זו.

מר חיים צור, סגן ראש אגף ביטחון למבצעים בחברת "אל-על נתיבי אוויר לישראל", ציין כי בשדות-התעופה בחו"ל מדובר בהנחיות המדינה, שמבצעים בודקים צעירים, שמקפידים אתם בקלה כבחמורה, והם מונחים לשמור על כבוד כל אדם בבדיקה. לדבריו, יש לזכור שיש כיום איום רציני על התעופה בעולם, והמטרה היא שכל נוסע יגיע בשלום ליעדו. לשם כך יש לבדוק – בכבוד, אך לפי כל כללי הבדיקה של רשויות הביטחון.

מר צור הציע להעביר לחברה את פרטי הפניות הספציפיות של האזרחים שהשתתפו בדיון, כדי שתבדקנה באופן פרטני.

בסיכום הדיון בירך יו"ר הוועדה חה"כ אייכלר את רשות שדות-התעופה על מערך העברת בדיקת המזוודות שלא ליד הנוסעים, וביקש להדגיש שהבדיקת הביטחוני ייעשה גם בעתיד בהתאם לצורכי הביטחון, כדי למנוע סכנת נפשות לכלל הנוסעים, ללא הבדל. כל הבדיקות הנדרשות צריכות להיעשות ברגישות, בשימת דגש על כבוד האדם, וחשוב שגם בדיקת הכבודה האישית העולה למטוס עם הנוסע ייעשה ברגישות, מתוך שמירה על כבוד הנבדקים.

הוועדה שמעה כי התקיים הליך בדיקה על-ידי הרשויות בפניות שהגיעו מהוועדה, וגם אלה שיועברו לאחר הדיון ייבדקו לגופן.

לוועדה נמסר כי יש הוראות ברורות לכל בודק בדבר היחס המכבד לנוסעים הנבדקים, תוך כדי מילוי הוראות הביטחון במלואן.

עמדת חברי הוועדה בדיון הייתה שיש לתת לנוסעים הרגשה שכל מה שנעשה הוא לצורכי ביטחון ולא, חלילה, בגלל מוצאם או כל מאפיין אישי אחר.

**המסקנות הונחו על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בתמוז תשע"ו
2 באוגוסט 2016**